

LINNASÜDAME TULEVIKUST

SAMAL TEEMAL: «NH» 25. nov., 13. det. 86, 13. jaan., 15. jaan., 27. jaan., 5. veebr. 87.

Esmalt püüan anda omapoolse hinnangu ajalehes «Nõukogude Hiiumaa» avaldatud sõnavõttudele linnasüdame väljaehitamise asjus. Olen täiesti päri arvamusel, et linnasüda (ntud juhu Võidu väljak) peab omama kompaktsed, hästi proportsioneeritud ja linnale omast mastaapset hoonestust. Samuti on õige see, et Võidu väljak jääb kies-oleval ajal tõesti hambutu mulje ego mõju kuidagi linna südamedel, ei tohiks iseenesest olla tema kaootilise ja ebaharmoniilise väljanägemise põhjuseks. Pigem on sin määravaks seni puuduv linna keskväljakut käsitlev planeering.

Hiljuti ajalehes «Nõukogude Hiiumaa» (nr. 146, 13. det. 86) avaldatud teenindusmaja eskisiprojekti lahendusega ei saa nõustuda, kuigi asukoht iseenesest pole halb. Häirivaks osutub asjaolu, et sellise suurusega ühiskondliku hoone põhifassaad peasissepääsuga on suunatud väljakult eemale — kitsale Hiiu tänavale. Ehitusfront, mis projektis järgib olevat individuaal-ehituse ehitusjoont, peaks tavalise mahu juures kindlasti vilmasest tunduvalt tahapoole astuma. See võimaldaks ka olevate puude säilitamise ja autodele parkimisplatsi rajamise Hiiu tänava ääres. Samuti tundub võõrana väljapakutud kolmekorruselise uusklassitsistlik fassaadikõrgsus.

Kahjuks ei ole trükivalgust näinud teenindusmaja-sidehoone originaalfassaadi (ülesti tagasi Hiiumaa Rajooni RSN TK ehitus-architektuurikomisjoni poolt), mis väärtsid palju kiitvamat hinnangut. Need etid lahendatud tihedalt reetsevikult. Väites «arveste» Kärda praegust miljööd, oli fassaadide käsitlemisega õnnestunud liigendatud suur hoone maht näiliselt üksikuteks väikesteks mansardkorrustega hooneteks. Olen arvanud, et teenindusmaja ümber vallandunud kün on seotud suure osas ajalehes avaldatud originaalfassaadi mitte omava perspektiivvattega.

Küesoleval ajal on instituudis «Eesti Maachitusprojekt» koostamisel Kärda linna keskväljaku hoonestuse projekt, mis jääb edaspidi aluseks väljaku ääres

les lahendatakse väljaku lõplik ansambliisus. Määratakse lga juurdeehitatava hoone asukont, mastaap, korruselisus ja funktsioon, samuti olevad ja säilivad, rekonstrueeritavad ning lammutatavad hooned. Peale hoonestuse lahendatakse ka kõik liiklus- ja transpordiküsimused, tehnovõrgud ja -rajatiseid, haljastus ning väikevormide paiknemine.

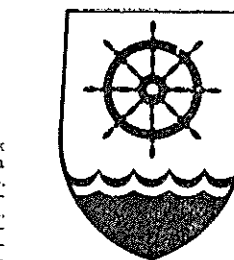
Kärda keskväljaku hoonestuse projekti väljatöötamisel oli eesmärgiks respektiivalt suhtuda olemasolevasse (hoonestus, haljastus, traditsioonid jm.) ning pidada silmas järgmist.

1. Säilitada väljaku praegused mõõtmed.

2. Tihendada väljaku idakülge proportsioneeritud ja Kärdale omast mastaapi arvestava hoonestusega.

3. Jätta väljaku jäänekülje hoonestamata, säilitades olevad puudealad ning park kultuurimaja ümbruses.

Kõige teravamaks probleemiks on kindlasti teenindusmaja-sidehoone paigutamine väljaku ääre-

KÄRDLA

le. On otsustatud, et praegune liha-kalakauplus, mis ei oma mingit perspektiivi linnasüdame väljaehitamisel, kuulub lähemal ajal lammutamisele. See võimaldab projekteeerida teenindusmaja-sidehoone kahekorruselise põhifassaadiga Võidu väljakule (ka peasissepääs), jättes hoone ette olemasoleva haljastala. Hiiu tänava poolne ehitusfront nihkub kvartali sisemusse. Nii on võimalik rajada hoone ette parkimisplats. Edaspidi, pärast kondiitrii lammutamist, oleks võimalik sellele krundile paigutada hoiakassahoone. Hiiu tänavalt pääseb teenindusmaja tagusele

platsile, kuhu tuleks organiseerida parkimisväljak, mida vajaduse korral võiks kasutada ka laadaplatsina.

Et täita auk praeguse mööblipoe ja majatarvete kaupluse vahel, on planeeritud ehitada sinna turuhoone. Seal võiks kaubelda aasta ringi liha, kala, puu- ja juurvilljaga. Turuhoone tagusele platsile (praegune kooperaatiivi ladu) tuleks rajada stantsionaarsete müügiletidega turuplats. Praegune mööblikauplus sobiks hästi kohvikuks. Territoorium Põllu tänavast kuni rajatava sidehooneni tuleks piirata korraliku tellis- või betoonmüüri, mis eraldaks kooperaatiivmajanduse muust.

Hiiu tänava ja Võidu väljaku nurgal paiknev tuleõrjedepoo tuleks säilitada kui ajalooväär- tust ning rekonstrueerida — niiteks linna ajalugu meenutavaks muuseumiks.

Olevale kaubamajale on ette nähtud juurdeehitis koos ladudega. J. Tombi ja Põllu tänava nurgale (praegu kauplus «Odivad kaubad») on perspektiivelt planeeritud polifunktsionaalne hoone, kus paikneksid linna täitevkomitee, perekonnaseisusaktide büroo, õigusnõuandla, notariaalkontor ja teised asutused. Praemälik sellele krundile paigutada restoranihoonele tuleks ehitada peale viilkatus ning katusekor-

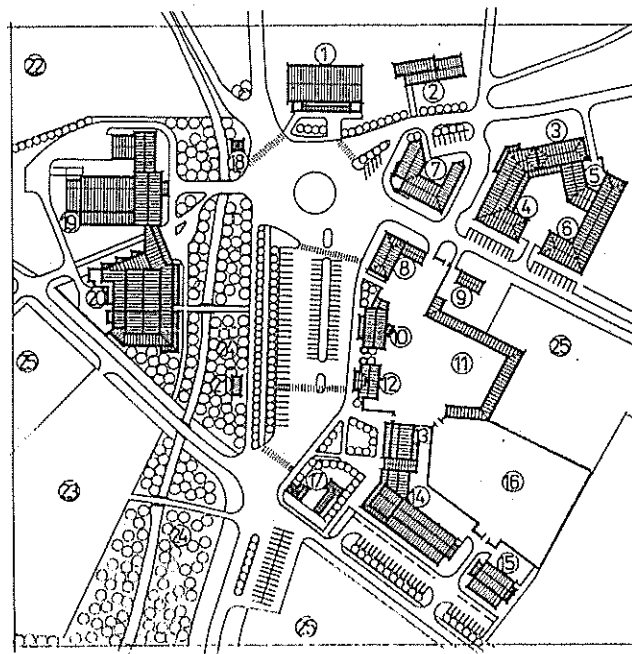
rusele paigutada võõrastetoad. Ka hoone esifassaad tuleks rekonstrueerida. Üheks võimaluseks on nn. ekraani rajamine koos katusealuse kätuga sissepääsude vahel.

Kindlasti tuleks rekonstrueerida praegu tühjal seisev endine kiosk Võidu väljaku ja Kalevi- poja tänava nurgal. Sellest võiks saada suveniiri- ja lillepood. Kultuurimajale on perspektiiv- selt ette nähtud juurdeehitise- uus klubihoone koos teatri va- jadustele vastava saali ja lava- ga. Kultuurikompleksi ja väljaku vahel olev park tuleks kor- rastada (lammutada praegune jookide kauplus koos abihoo- ne), rajada künneid, paigutada väikevorme, skulptuure ja muud loolst. Kindlasti tuleks ehitada ka uus bussiootepaviljon.

Teisele poole Tiigi tänavat, praegusele kooperaatiivi ladude maa-alaie on perspektiivis ette nähtud rajada Kärda linna auto- bussijaam, lennupiletti kassa ja autoparkla.

Jään huviga ootama hiidlaste arvamus, millest loodan suurt abi projekti lõplikul väljatöötamisel.

Riho NÕMMIK,
RPI «Eesti Maachitusprojekt»
arhitekt, Võidu väljaku
hoonestusprojekti autor

1. Toiduainete kauplus, restoran ja võõrastetoad III korrusel.
2. Pangahoone.
3. Kaubamaja.
4. Kaubamaja laiendus.
5. Kaubamaja laad.
6. Peenraua- ja auto-moto-kauplus.
7. Perspektiivne polifunktsionaalne hoone (linna täiteykomitee, perekonnaseisusaktide büroo, õigusnõuandla, notariaalkontor jmt.).
8. Majatarvete kauplus.
9. Raamatukauplus.
10. Turuhoone (liha-kala, juurvili, puuvili).
11. Turuplats.
12. Praegune mööblimaja — rekonstrueeritav noortekohvikuks.
13. Sidehoone.
14. Teenindusmaja.
15. Perspektiivne hoiakassahoone.
16. Parkimisväljak (laadaplats).
17. Praegune tuleõrjedepoo — rekonstrueeritav linnamuuseumiks.
18. Suveniiri- ja lillekiosk.
19. Kultuurimaja koos juurdeehitistega.
20. Perspektiivne klubihoone-teatriimaja.
21. Rekonstrueeritav autobussi ootepaviljon.
22. Punktelmute kvartal.
23. Perspektiivne autobussi- jaam, lennupilettikassa.
24. Park